

СТАНОВИЩЕ

от д-р Юлиана Младенова Матеева,
на академична длъжност „доцент“ във
Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“
относно качествата на дисертационен труд за
присъждане на научна степен „доктор на науките“
по „Наказателно право“
на тема „Наказване за престъпление”,
разработен от проф. д-р Лазар Груев

Със заповед №110 от 28.02.2020 на Ректора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, съм определена за член на научно жури за защита на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“ на проф. д-р Лазар Груев, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Наказателно право“. Дисертационният труд, разработен от проф. Лазар Груев, засяга фундаментален за наказателното право проблем – проблемът за наказването. Подобавашо за подобен род съчинение, изследването обхваща голям периметър важни теоретични и практически въпроси както на общата част на наказателното право, така и на особената част.

Трудът е в обем от 201 страници. Нов и нетипичен е подходът на автора при структурирането на работата. Липсва класическото подразделяне на изложението на глави и параграфи, като същевременно текстът е смислово обособен в отделни единици със самостоятелно значение, които „преливат“ една в друга. Този подход допринася за цялостното впечатление за монолитност на труда. Разработката обхваща и обобщението на предложенията *de lege ferenda*, библиографската справка,

в която източниците са подразделени на такива на кирилица и на латиница, резюме и съдържание на труда на английски език.

Особен е и стилът на изложението. То е написано достъпно, така, че „държи“ вниманието на читателя от началото до края. Четенето е лесно и увлекателно, оставя усещането за събеседване с автора „на чаша кафе“ по въпросите на санкционирането. Този стил е типичен за проф. Груев и познат от предишните му монографии, част от проблематиката на които се доразвива в настоящия труд. Погледът му наистина е „птичи“ – както подобава на труд от подобен ранг. Не се дискутират и преповтарят отдавна известни и утвърдени в теорията и практиката въпроси, поднася се само проблемното и общо предложение как проблемът да бъде отстранен със средствата на законодателя.

Някои от по-съществените такива предложения *de lege ferenda* са свързани с:

- Връщане към старото деление на наказанията на главни и допълнителни;
- Отпадане от санкционната система на най-тежкото наказание – доживотен затвор без замяна;
- Ясно очертаване и отграничаване в общата част на НК на наказанията, другите мерки за въздействие, контрол и възпитание и допълнителните последици от осъждането;
- Промяна на максималния размер на наказанието лишаване от свобода (15, респ. 20 години);
- Промяна в уредбата на наказанието конфискация, което да може да бъде постановено само по отношение на определени имущества или части от тях;

- Въвеждане на подневна система при определяне на глобата и възможност за условно налагане на това наказание;
- Предвиждане като допълнително наказание на лишаване от право да се управлява МПС за определен срок;
- Преосмисляне мястото на съставите на административните нарушения в особената част на НК и др.

По-голямата част от тези предложения бих подкрепила убедено, особено засилването на ангажиментите на осъдения при условно осъждане, предсрочно освобождаване, въвеждането им при освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание; възстановяване на дискрецията и премахването на „автоматизма“, както удачно го нарича авторът, при прилагане на този институт. Още повече, тяхната актуалност следва да се подчертае в контекста на Проекта на нова Концепция за наказателна политика 2020-2025.

Друга подходяща идея ми се стори предложението за условното налагане на глоба, отново съчетано с мерки за контрол и въздействие. Наред с това, въвеждането на подневната система, предлагано неведнъж и на теоретично, и на законодателно ниво, безспорно трябва да бъде подкрепено.

Още едно сполучливо предложение, на което е крайно време законодателят да вдъхне живот, е това за въвеждане на забрана за участие в избори по отношение на лицата, изтърпяващи ефективно наказание лишаване от свобода. Разбира се, въпрос на авторова позиция е какво да се предложи – това да бъде едно допълнително наказание „лишаване от избирателни права“, издържано в духа на наименуване на останалите лишавания от права или – както проектът за дисертация гласи – „ограничение (забрана) изтърпяващите ефективно наказание лишаване от

свобода да участват в избори“, при това като допълнителна последица, свързана с осъждането. Намирам за по-подходящ вариантът, по който е формулирано предложението на проф. Груев, доколкото то ще касае всички ефективно осъдени на лишаване от свобода, а няма да е, както други автори предлагат, предвидено само по отношение на определени категории престъпления. В този смисъл, по моему, в труда то удачно е предложено да се причисли към допълнителните последици от осъждането.

Дисертацията не дава категорични отговори на поставените въпроси. Тя провокира читателя да потърси възможен отговор. Това в никаква степен не накърнява достойнствата на труда, напротив, е и трябва да бъде цел и стремеж на всеки изследовател. Оценката ми за представената дисертация за присъждане на научна степен „доктор на науките“ е положителна.

В автореферата коректно са отразени основните постановки на дисертационния труд. Справката за съответствие с минималните национални изисквания показва, че научната продукция на проф. Груев надвишава тези изисквания.

В заключение, считам, че дисертационният труд, представен от проф. Лазар Груев, на тема „Наказването за престъпление“, има качествата, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и правилника по прилагането му и настоящият състав на научно жури, чийто член съм, следва да вземе решение за присъждане на научна степен „доктор на науките“ на неговия автор, за което и ще гласувам.

5.03. 2020 г.

Варна

/доц. д-р Юлиана Матеева/